

“Leuren onder elkaars opdrachtgevers is merkwaardig”

Aanpassing beroepsregels: meer marktwerking in architectenwereld

In navolging van de Europese Commissie die vindt dat vrije beroepen in Europa meer marktwerking moeten toelaten, hebben de Bond van Nederlandse Architecten en de Beroepsvereniging van Nederlandse Stedenbouwkundigen en Planologen onlangs onder druk van de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa) hun gedragsregels aangepast. Deels zijn concurrentie beperkende regels geschrapt, deels zijn deze aangepast. De tuin-, landschap- en golfbaanarchitecten reageren verdeeld op de veranderingen.

Auteur: Niels Wiertz

De Bond van Nederlandse Architecten (BNA) en de Beroepsvereniging van Nederlandse Stedenbouwkundigen en Planologen (BNSP) hebben vorig jaar een aantal concurrentie beperkende regels geschrapt. Na onderzoek van en in overleg met de NMa zijn onlangs een aantal andere regels aangepast. Zo krijgen architecten meer ruimte om zelf een concurrerend aanbod te doen aan opdrachtgevers en te werven onder elkaars opdrachtgevers. Ook mogen zij elkaars werk bekritisieren zonder elkaar daarvan eerst op de hoogte te stellen. Het akkoord dat de NMa en de architecten hebben gesloten, is een voortvloeisel van de campagne van de mededingingsautoriteit tegen

concurrentie beperkende regels bij vrije beroepen. Persvoorlichtster Barbara van der Rest-Roest van de NMa: “De wijzigingen gelden voor alle architecten. De aanpassingen zijn gedaan in overleg met de brancheorganisaties en de

Jol: “Dit concurreren slaat helemaal nergens op.”

mededingingswet moet door iedereen worden opgevolgd. Door overleg met de partijen hebben we inzicht gekregen in de regels die zij hanteren, welke regulatie er plaats heeft en of die in de lijn van de mededingingswet zit. Wij kunnen

maatregelen hanteren om maximale naleving te waarborgen: een rapport van vermoeden schrijven en een boete uitdelen. Maar voordat het zover komt, geven wij partijen tijd en

NMa: “Wij geven partijen tijd en gelegenheid zich aan de regels aan te passen. Daar staat een redelijke termijn voor.”

gelegenheid zich aan de regels aan te passen. Daar staat een redelijke termijn voor.”

Hautaine zelfgenoegzaamheid

Golf Course Architect Frank Pont juicht de aanpassingen van de gedragsregels toe. Bij eerdere werkgevers zoals Shell, McKinsey en Deutsche Bank was hij reeds gewend aan grote concurrentie. Pont: “Ik vind dat het mogelijk moet zijn kritiek te leveren of met meer mensen voor een bepaalde baan in te schrijven. Ik ben niet anders gewend en vind dat leuk. Maar ik heb gemerkt dat dit in de architectenwereld eigenlijk ‘not done’ is. Maar ik zeg altijd of ik iets mooi vind of niet. In het verleden heb ik wel eens gehad dat iemand mij naar een bepaalde baan vroeg en dat ik zei: ‘dit vind ik mooi en dit, dat en dat vind ik niet mooi’. Toen kreeg ik een telefoontje van de betreffende architect, ik zal geen namen noemen, en die zei me: ‘ik wil niet meer dat je iets over mijn baan zegt’. In artistieke beroepen kunnen mensen blijkbaar moeilijk met kritiek omgaan. Door de aanpassing van de regels hoeven mensen daar nu niet meer kwaad over te worden. En wat betreft het inschrijven op projecten is het ook positief. Je hoeft nu niet langer te zeggen, ik schrijf niet in, want meneer x heeft ingeschreven. Je kunt natuurlijk wel zeggen, ik heb geen zin of geen tijd of ik vind het geen mooi project voor mij. Golfarchitecten in Nederland waren geen concurrentie gewend, maar die hautaine zelfgenoegzaamheid die daaruit voortvloeide, stuitte mij ernstig tegen de borst. Er wordt hier wel eens gedaan of we Real Madrid zijn, terwijl we eigenlijk van het niveau SC Heerenveen zijn. Tja, in het land der blinden...”

Pont: “Je hoeft nu niet langer te zeggen, ik schrijf niet in, want meneer x heeft ingeschreven. Je kunt natuurlijk wel zeggen, ik heb geen zin of geen tijd of ik vind het geen mooi project voor mij.”

Eigen kracht

Golf Course Designer en Landschapsarchitect Alan Rijks is bepaald geen vriend van Frank Pont.

Van Aalderen: “Waar ik vooral moeite mee heb, is het werken onder elkaars opdrachtgever. Dat je kritiek op elkaar uit, kan ik me voorstellen, maar dat kiften staat mij persoonlijk niet zo aan.”

De negatieve instelling van zijn collega heeft hem dikwijls gestoord. Rijks: “Ik heb hem een keer erop aangesproken dat hij geen leuke opmerkingen had gemaakt over ontwerpen van mij, Gerard Jol en Bruno Steensels. Het is zo makkelijk negatief te praten over bepaalde elementen als je niet weet welke achtergrond (onder meer vergunningen en budgetten, red.) ze hebben. Waarom moet iemand altijd zo negatief zijn? Waarom kun je niet positief zijn?”

Over mogelijke aanpassingen met betrekking tot concurrentie in de architectenwereld weet ik officieel nog niets. Ik vraag me ook af of er geen verschil zit tussen de bouwkundige architecten en tuin- en landschapsarchitecten.

En of je nu bij oriënterende gesprekken echt iets gaat zeggen over andere architecten? Dat is zo laag bij de grond. Je kunt beter van je eigen kracht uitgaan.”

Rijks: “Iets zeggen over anderen? Dat is zo laag bij de grond. Je kunt beter van je eigen kracht uitgaan. Het is puur uit zwakte als je anderen zwart gaat maken.”

Collegiaal fatsoen

Collegiaal fatsoen is ook de norm die golf- en landschapsarchitect Gerard Jol verwacht. Jol: “Dit concurreren slaat helemaal nergens op. Ga eerst maar eens na wanneer je een architect bent. Dat is niet iemand die uit de financiële wereld komt en zich ineens architect noemt. Weet u, ik heb ook helemaal geen zin om hierop te reageren. Belt u anders even met mijn collega Roel van Aalderen. Die weet er alles van.”

Vertrouwensrelatie

Roel van Aalderen van het gelijknamige landschapsbureau Van Empelen Van Aalderen zegt inderdaad kennis te hebben genomen van de betreffende ontwikkelingen in de architectenwereld. Van Aalderen: “Het opmerkelijke is dat ik navraag heb gedaan bij de BNA, waar ze mij doorverwezen naar hun website waarop de aanpassingen te zien zouden zijn. Over aanpassingen die in het afgelopen najaar zijn gedaan, konden ze mij niets concreets vertellen. Daarover zou ik nog worden teruggebeld, maar dat is tot op de dag van vandaag niet gebeurd. Als de veranderingen daadwerkelijk zouden zijn doorgevoerd, zouden wij daar ook onder vallen. De Nederlandse Vereniging voor Tuin- en Landschapsarchitectuur (NVTL) heeft zijn gedragsregels op die van de branchevereniging afgesteld en hanteert bijvoorbeeld ook dezelfde codes en tariefsregelingen. Als de BNA de regels verandert, moet dat in principe via een ledenvergadering. Maar als de NMA je tot aanpassing dwingt zal die ledenvergadering er wel mee instemmen. Je kunt jezelf immers niet boven de wet stellen. Waar ikzelf vooral moeite mee heb, is het werken onder elkaars opdrachtgever. Dat je kritiek op elkaar uit, kan ik me voorstellen, maar dat kiften staat mij persoonlijk niet zo aan. Het lopen leuren onder elkaars opdrachtgevers vind ik merkwaardig en niet zo ethisch. Je hebt toch te maken met een vertrouwensrelatie tussen opdrachtgever en architect en tussen architecten onderling heerst toch zeker ook een vorm van collegialiteit.”

Foto: Liemeer, Alan Rijks